

WWF

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ
ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
2020

Κλίμα

© Global Warming Images/WWF

Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΤΩΡΑ

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι παθema ζωής και θανάτου. Απειλεί ανθρώπους και φύση.

Έκτακτη κλιματική ανάγκη

© Σμαράγδα Ντισσοπούλου /WWF Ελλάς

Περισσότεροι από 4.000 μαθητές διαδήλωσαν ειρηνικά στις 20 και 27 Σεπτεμβρίου στην Αθήνα, μεταφέροντας ένα παγκόσμιο μήνυμα για άμεση κλιματική δράση.

Από τα δάση της Σιβηρίας και τον Αμαζόνιο, μέχρι τους κοραλλιογενείς υφάλους και την αδιανόητη πυρίνη κόλαση που κατακαίει επί μήνες τα δάση της Αυστραλίας, η κλιματική κρίση άφησε έναν βαρύ απολογισμό για τη χρονιά που μόλις πέρασε. Μόνο στην Αυστραλία, έκταση ίση με την Ιρλανδία κάηκε μέχρι τις αρχές Ιανουαρίου 2020, ενώ περισσότερα από 1,25 δισεκ. ζώα, κυρίως θηλαστικά, πουλιά και ερπετά, χάθηκαν στις φλόγες (σύμφωνα με τελευταία εκτίμηση του WWF Αυστραλίας).

Ακολουθώντας το 2018 που έσπασε κάθε ρεκόρ υψηλής θερμοκρασίας, το 2019 ήταν το δεύτερο πιο θερμό έτος στην ιστορία της Ευρώπης. Η εξαετία 2014-2019 ήταν η πιο θερμή στην ιστορία της ηπειρού, με συχνότερα και εντονότερα κύματα καύσωνα επηρέασαν ακόμη και τον Αρκτικό Κύκλο. Στη Γροιλανδία, σε μια μόνο ημέρα έλιωσαν 11 δισεκ. τόνοι πάγου, όγκος ίσος με 4.800.000 πισίνες ολυμπιακών διαστάσεων, ενώ τον Ιούλιο ο παγετώνας της έχασε 197 γιγατόνους πάγου.

Η κλιματική κρίση δεν γνωρίζει σύνορα. Έντονες βροχοπτώσεις, ακραίοι καύσωνες, ανεμοστρόβιλοι, θανατηφόρες πυρκαγιές κτλ, έχουν εντείνει την εμφάνισή τους και στη χώρα μας, με τεράστιες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις, οι οποίες θα ενταθούν περαιτέρω αν η Ελλάδα δεν θωρακιστεί εγκαίρως απέναντι στην παγκόσμια αυτή απειλή. Σύμφωνα με Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος (2011), στο σενάριο μη δράσης (καμία λήψη μέτρων για την προσαρμογή) το ΑΕΠ της χώρας θα μειωθεί, σε ετήσια βάση, κατά 2% το 2050 και κατά 6% το 2100. Το συνολικό σωρευτικό κόστος του σεναρίου μη δράσης για την ελληνική οικονομία, έως το 2100, εκφρασμένο ως μείωση του ΑΕΠ του έτους βάσης, ανέρχεται στα 701 δισεκ. ευρώ (σε σταθερές τιμές του 2008).

Στις 29 Νοεμβρίου 2019, η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κήρυξε την ΕΕ σε κλιματική και περιβαλλοντική κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Στο ψήφισμα, οι ευρωβουλευτές καλούν «τα κράτη μέλη και όλους τους παγκόσμιους παράγοντες να λάβουν επείγοντως τα συγκεκριμένα μέτρα που απαιτούνται για την καταπολέμηση και τον περιορισμό της απειλής αυτής προτού να είναι πολύ αργά».

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η Διακυβερνητική Επιτροπή του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) δημοσίευσε μέσα σε έναν χρόνο τρεις ειδικές εκθέσεις για την κλιματική αλλαγή, οι οποίες αναδεικνύουν το γεγονός ότι ο πλανήτης μας βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

1^η έκθεση: Υπερθέρμανση 1,5° C

Τον Οκτώβριο του 2018 η IPCC δημοσίευσε την πρώτη της έκθεση για την κλιματική αλλαγή (Special Report on Global Warming of 1.5° C) και προειδοποίησε για το κίνδυνο ανόδου της θερμοκρασίας πέραν του 1,5° C.

Γνωρίζουμε πλέον χωρίς αμφιβολία τι προκαλεί την κλιματική αλλαγή: οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από ανθρώπινες δραστηριότητες, κυρίως την καύση ορυκτών καυσίμων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και μεταφορές, την κτηνοτροφία και την καταστροφή φυσικών οικοσυστημάτων (δάση, ωκεανοί).

Σύμφωνα με την έκθεση, η επέμβαση στο κλίμα προσθέτει περίπου 0,2°C στη μέση θερμοκρασία του πλανήτη κάθε δεκαετία. Αν η τάση αυτή συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό, η μέση άνοδος της παγκόσμιας θερμοκρασίας θα φτάσει τους 1,5°C μεταξύ 2030 και 2052.

Στην Ελλάδα σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες οι επιπτώσεις θα είναι καταστροφικές. Αν αυξηθεί η θερμοκρασία στους 1,5° C οι δασικές εκτάσεις που θα καίγονται ετησίως στην περιοχή της Μεσογείου θα αυξηθούν κατά 41% και στους 2° C Κελσίου κατά 62%. Οι ακραίοι καύσωνες κανονικά εμφανίζονται μια φορά στα είκοσι χρόνια - στον 1,5° C θα αυξηθούν κατά 173% και στους 2 °C κατά 478%. Οι ραγδαίες βροχοπτώσεις εκτιμάται ότι στον 1,5° C θα αυξηθούν κατά 10% και στους 2° C κατά 21%.

2^η έκθεση: Χρήσεις γης

Τον Αύγουστο του 2019, η IPCC δημοσιεύει ειδική έκθεση (Special Report on Climate Change and Land), η οποία επικεντρώνεται στα κρίσιμα ζητήματα της ερημοποίησης, της υποβάθμισης της γης, της βιώσιμης διαχείρισης των εδαφών και της διατροφικής ασφάλειας.

Η έκθεση αποδεικνύει ότι για πρώτη φορά στην ανθρώπινη ιστορία, η εκμετάλλευση γης αγγίζει τα ¾ της διαθέσιμης ξηράς. Αποτέλεσμα: η κατανάλωση πόρων από τα οικοσυστήματα προκαλεί απώλεια της βιοποικιλότητας χωρίς ιστορικό προηγούμενο.

Η έκθεση τονίζει επίσης πως η ερημοποίηση θέτει σε κίνδυνο το επίπεδο διαβίωσης 1-3 δισεκ. ανθρώπων, κυρίως σε χώρες με έντονη φτώχεια και κοινωνικές ανισότητες.

Η Ελλάδα δεν θα μείνει ανεπηρέαστη από τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης στο έδαφος. Σύμφωνα με την Έκθεση της Τραπέζης της Ελλάδος περίπου 30% της έκτασης της Ελλάδας μπορεί να απειληθεί από ερημοποίηση, ενώ άλλες έγκυρες επιστημονικές μελέτες επισημαίνουν ότι τυχόν άνοδος της θερμοκρασίας στον 1,5°C οδηγούν σε επέκταση των περιόδων ξηρασίας κατά 3 μήνες.

3^η έκθεση: Ωκεανοί και κρυόσφαιρα

Σύμφωνα με τη νέα ειδική έκθεση της IPCC *Special Report on Oceans and Cryosphere* που δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο 2019, η υπερθέρμανση του πλανήτη προκάλεσε το λιώσιμο 123 δισεκ. τόνων πάγου από 170.000 παγετώνες κατά τη δεκαετία 2006-2015.

Όσο οι ωκεανοί θερμαίνονται και οι παγετώνες λιώνουν, η στάθμη της θάλασσας θα αυξάνεται και θα ανέλθει σε τέτοια επίπεδα που μέχρι το **2050** υπολογίζεται πως θα απειλήσει ένα δισεκατομμύριο ανθρώπους.

Το λιώσιμο των πάγων επηρεάζει σοβαρά τους ανθρώπους και τη φύση, αυξάνοντας τις πιθανότητες για φυσικές καταστροφές και επηρεάζοντας τη γεωργία και τον τουρισμό, με άμεσες συνέπειες σε ανθρώπους και βιοποικιλότητα.

Οι παράκτιες περιοχές της Ελλάδας θα υποστούν σημαντικές επιπτώσεις από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Υπολογίζεται **ότι μέχρι το τέλος του 21^{ου} αιώνα η άνοδος θα κυμανθεί μεταξύ 0,2 και 2 μ.** με ότι αυτό συνεπάγεται για τις δραστηριότητες και την εθνική μας οικονομία.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΙ ΚΑΝΕΙ;

Δυστυχώς όχι αρκετά. Η εξαγγελία του Πρωθυπουργού για πλήρη απολιγνιτοποίηση μέχρι το 2028, στη Σύνοδο Κορυφής για την κλιματική δράση τον Σεπτέμβριο, είναι ελπιδοφόρα και θετική. Δεν έχει όμως ακόμα συνοδευθεί από ένα λεπτομερές, κοστολογημένο και εμπειριστατωμένο πλάνο μετάβασης που να θέτει φιλόδοξους στόχους για την αναχαίτιση της κλιματικής κρίσης με σαφή στροφή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σε πλήρη αντίθεση με την εξαγγελία του πρωθυπουργού βρίσκεται επίσης η εμμονή και αυτής της κυβέρνησης στην ολοκλήρωση του καταστροφικού για τον μοναδικό φυσικό μας πλούτο προγράμματος έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων που θα φυλακίσει τη χώρα σε ένα παρωχημένο μοντέλο ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο αυτό, το WWF Ελλάς καλεί όλους τους βουλευτές να αναλάβουν δράση για τις εξής προτεραιότητες:

Κλιματικές πολιτικές

- Εκτίμηση της κλιματικής ανθεκτικότητας των υποδομών και κατάρτιση σχεδίου ενίσχυσής τους.
- Ενίσχυση με νομοθετικές πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων με άμεση κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών και κατά προτεραιότητα στήριξη έργων αποκατάστασης.
- Αναθεώρηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, ώστε να ενσωματώνει και να ανταποκρίνεται στον στόχο του 1,5 °C.

Δίκαιη ενεργειακή μετάβαση

- Αξιοποίηση του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων για την προώθηση συνεργειών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο με στόχο, αφενός τη μείωση του ενεργειακού κόστους, και αφετέρου την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας αξιοποιώντας καθαρές μορφές ενέργειας, με έμφαση στις λιγνιτικές περιοχές.
- Φιλόδοξο πρόγραμμα δίκαιης μετάβασης και βιώσιμης αναδιάρθρωσης των οικονομιών των περιφερειών που βασίζονταν στην παραγωγή ενέργειας από λιγνίτη.
- Κατάρτιση φιλόδοξου προγράμματος ενεργειακής εξοικονόμησης σε ιδιωτικά και δημόσια κτίρια.
- Άμεση κατάργηση όλων των επιδοτήσεων στα ορυκτά καύσιμα.

Καταψήφιση συμβάσεων εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

- Ακύρωση κάθε νέας πρωτοβουλίας για την παραχώρηση νέων περιοχών. Επανελέγχος της νομιμότητας των ήδη κυρωμένων συμβάσεων παραχώρησης.
- Απόλυτη διαφάνεια στο πρόγραμμα έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων. Άμεση δημοσιοποίηση όλων των σχεδίων περιβαλλοντικής δράσης και όλων των οικονομικών δεδομένων βάσει των οποίων διακινούνται ατεκμηρίωτες εκτιμήσεις για την οικονομική διάσταση της εξόρυξης υδρογονανθράκων.
- Ενδελεχής αξιολόγηση του κλιματικού κινδύνου από τα προγράμματα ανάπτυξης υδρογονανθράκων: με δεδομένο ότι η κλιματική πολιτική σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται πιο φιλόδοξη και τολμηρή, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του 1,5°C, η εμμονή στην έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων θα εγκλωβίσει τη χώρα σε ένα ενεργειακό μονοπάτι υψηλού άνθρακα με έργα που θα παράγουν ζημιές και θα καταστούν αχρηστευμένα κεφάλαια, όπως η νέα λιγνιτική μονάδα Πτολεμαΐδα V.
- Συστηματική άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου σε όλα τα στάδια της έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων.
- Πραγματοποίηση και δημοσιοποίηση μελετών για τις επιπτώσεις της έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων (συνυπολογίζοντας τον κίνδυνο μεγάλου ατυχήματος) στο περιβάλλον και τις τοπικές οικονομίες.

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και να χτίσει ένα μέλλον αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης, προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και προωθώντας τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης κατανάλωσης.

www.wwf.gr

Περισσότερες πληροφορίες:
Ανθιμος Χατζηβασιλείου
Συντονιστής πολιτικών παρεμβάσεων

a.chatzivasileiou@wwf.gr
Λεμπέση 21, Αθήνα, 11743